

A huskérdés

Hogy lehetne a városok husellátását biztosítani

Amióta az új termés rendelkezésünkre áll és a termés kedvező eredménye lehetővé teszi, hogy pusztán a magunk erejéből gabonával és liszttel ellássuk a hadviselő országok katonaságát és polgári lakosságát, azóta nem a kenyér-, hanem a *huskérdés* a nagyvárosok élelmezésének a legfőbb problémája. Ujabb statisztikai adatokat nem szükséges felhozni a husárak emelkedésére és az állatállomány nagymérvű megcsappanására. Ezen áraknak jelentékeny lejjebb szállítása csakis igen radikális eszközökkel volna megvalósítható, amilyen az élőállatok árhatárának a megállapítása és a rekvirálás, amely tekintetben nemcsak a gazdák, de még az iparos és kereskedő érdekeltségek sem tudtak idáig egyöntetűen megállapodni. Amennyiben azonban a depekoráció egyre tovább tart és most azon sajnálatos helyzet előtt állunk, hogy a gazdák az ősszel meginduló hizlalási kampányban valószínűleg nagyobb mértékben fogják redukálni hizlalásukat, sovány állatot nem hajlandók majd hizlalásra a régebbi arányban beállítani, és így a jövő télre még nagyobb hushiánnyal és husdrágasággal kell számolnunk. Ezért éppen itt az idő, hogy foglalkozzunk azokkal a megoldási lehetőségekkel, amelyek alkalmazásával a városok és a kormány a belső földön való husellátást lényeges mértékben előmozdithatnák.

A takarmánytermés az idén elég kedvező; kedvezők a burgonya, takarmányrépa és tengeri terméskilátásai is. A magas szeszárok úgy a mezőgazdasági, mint az ipari szeszgyáraknak üzemeltetését szűkséggé teszik. Egyszóval, minden ok megvolna rá, hogy azok, akik máskor is foglalkoznak marhahizlalással, azok most is állítsanak be sovány állatokat és azoknak súlyát lényegesen gyarapítva, nem sovány állapotban, hanem mint kész hizlaltáru vigyék piacra.

A termelő azonban nem folytatja a hizlalást a régi keretek közt, mert a mostani rendkívül magas soványmarha-árak mellett ránézve óriási kockázattal jár. Ha nem tudja a kész hizómarha árát előre teljes biztonsággal kalkulációba venni, ha ki van téve annak az eshetőségnek, hogy esetleg bekövetkező politikai vagy gazdasági konjunktúra-változás folytán a hizómara ára különként a tél végére kevesebb lesz, mint a beállításkor a soványmarha ára volt, akkor nem mer a hizlalásba belefogni. A gazdáknak ezen tartózkodása folytán egyrészt igen értékes takarmányanyag, úgy a szeszgyári moslék is veszendőbe megy, minden felhasználás nélkül fog a csatornák szennyvizébe levezettetni, másrészt a nagyvárosok lakosságának husellátása még kedvezőtlenebb lesz.

Eppen ezért tanácsos volna, ha a főváros tanácsa és a nagyobb vidéki városok az előrelátható igen minimálisan számított husszükségletüknek legalább egy részét az újév első hónapjaira már most biztosítanák szállítási szerződésekkel, amelyeket nagy tőkeerejű és teljesen megbízható vállalkozókkal (marhakereskedőkkel, gazdák szövetkezeteivel, nagyobb birtokosokkal, bérlőkkel) kötnének, oly módon, hogy az eladó köteles legyen a mostan beállítandó hizóállatit a hizlalási szerződés végén a város szétesztó szervezeteinek successive leszállítani, az ármegállapítás a jelenlegi sovány marha és takarmányárak igen rigorózusan kiszámított kalkulációja alapján történnék, oly módon azonban, hogy amennyiben az állatok széjjelosztásánál a vágóhidon megtartandó árverésnél vagy bizománvinton történő eladásnál a most megállapított árnál nagyobb összeg folyik be, annak egy része a termelőket illesse, másik része a várost, ha ellenben a most megállapított árnál különként kisebb összeg folyik be, akkor a differenciának egy részét a város legyen köteles a termelőnek megtéríteni. Ily módon a kockázat egy részének a magára vállalásával a város biztosítsa nagyobb mennyiségű hizott

marhának az előállítását és város fogyasztóihoz való eljuttatását.

A főváros jelenlegi nagymarha levágása hetenkint a polgári lakosság részére kerek 700 darab nagymarha volt. Ezeknek átlagos élősúlyát 5 q-val számítva kerek 3500 mézsa 350.000 kg. élősúly a heti, 1.4 millió kg. a havi élősúlyszükséglet. Ha ennek a szükségletnek felerészét kívánná a főváros szállítási szerződések útján biztosítani, akkor szerződést kellene kötnie havonta mintegy 700.000 kg. élősúly leszállításának a biztosítására. Ha a hizott marha élősúlya különként tegyük fel 270 fillérbe fixiroztatnák és a főváros szerződésileg 50% nyereség, illetve veszteség-részesedést állapítana meg, akkor, ha az eladás 320 fillér árban történik, akkor havi 700.000 kg. forgalombahozatalánál a főváros nyeresége havonta 175.000 korona, 220 filléres ár mellett a főváros vesztesége havi 175.000 korona volna. Világos, hogy ilyen jelentékeny kockázatnak a magáravállalásához egy nagyobb veszteségi alapnak a létesítése szükséges, ami a főváros husszükségletének minden eshetőséggel szemben való biztosításához 5—6 hónapig terjedő időre kerek 1 millió koronára rugna. Ezen alap azonban éppen úgy megduplázódhatik, mint ahogy valamely váratlan körülmény közbenjötté folytán elveszhet. A főváros azonban ezen alapnak a létesítése által a lakosság hussellátását minden eshetőséggel szemben biztosítaná. Vidéki városokban ugyanez a feladat természetesen lényegesen kisebb összegnek a kockáztatása által elérhető. A lakosság hussellátásának a biztosítása mindenesetre valóban olyan fontosságu, hogy egy ilyen esetleges veszteségek pótlására szolgáló alapnak a létesítése feltétlenül kívánatos. A földművelésügyi kormányznak kötelessége volna támogatni a városokat azon törekvésükben, hogy szállítási szerződések útján a hizlalásoknak változatlan fentartása lehetővé váljon és a városoknak veszteségi alapjához hozzá kellene járulnia. Végül a pénzügyi kormányznak hivatásául kell tennie, hogy a kontingenssel bíró mezőgazdasági szeszgyárakat kötelezze arra, hogy a moslékot állatok nevelésére vagy hizlalására használják fel, azon gazdaságok pedig, amelyek a moslékot maguk nem használják fel, köteleztessenek, hogy azt a szeszgyár közelében levő állathizlaló-telepre, amelynek tulajdonosa a hizlálásra vállalkozik, elszállítsák.